

A LAP ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egy évre 6 frt. — kr.
Fél évre 3 " — "
Negyed évre . . . 1 " 50 "
Egyes szám ára . . 6 kr.
Külföldre egy évre 8 frt. — kr.

Ezen lap megjelenik
hetenként kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

SZÉKELYFÖLD.

Közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap,
a csikmegyei gazdasági egyesület hivatalos közlönye.

Hirdetések közlési díja:

minden egy hasábos 1 garmond
sorért vagy annak térfogatáért
4 kr. s minden egyszeri közlés
után 30 kr. bélyegdíj fizetendő.
Nagy és többször közlendő
hirdetményt a kiadóhivatal ár-
kedvezményben részesít.

A „Nyilttér“ rovatban
közlendő cikkek soronkin
10 kr. díjért közöltetnek.

SZERKESZTŐSÉG:

KÉZDI-VÁSÁRHELYT:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

CSIK-SOMLYÓN:

Móricz Gyula szerkesztő lakásán.

KIADÓ-HIVATAL:

KÉZDI-VÁSÁRHELYT:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

CSIK-SZEREDÁN:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

A lap tartalmát illető közlemények a szerkesztőségekben, az előfizetések, hirdetések, nyilttéri cikkek, stb. a kiadóhivatalokban fogadtatnak el.

Felhívás előfizetésre

a „Székelyföld“ 1884. évi folyamára.

A „Székelyföld“ című közgazdasági társadalmi és szépirodalmi, hetenként jelenlegi nagyságában 2-szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre 6 frt — kr.
Fél évre 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadtatnak.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátralékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyúttal t. előfizetőinket, sziveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

Előfizetések elfogadtatnak Kézdi-Vásárhelyt a kiadó-hivatalban, Csik-Szeredán Szabó Albert könyvnyomdájában. Az előfizetési pénzek vidékről — legcélszerűbben posta-utalvánnyal — Kézdi-Vásárhelyre, lapunk kiadó-hivatalába küldendők.

A „Székelyföld“ kiadó-hivatala.

A politika és ennek feladata az állami és társadalmi életben.

III.

Valamint minden téren, úgy a gazdaság terén is az egyéni szabadság korlátlanága és tulszigoru megszorítása között az állampolitika arany középutja — úgy hiszem — az állam kezének ha-

A „Székelyföld“ tárczája.

A hus- és növény-étkeknek az emberi test táplálására vonatkozó feltételeiről.

Irta Dr. Hoh Tivadar.

Gyakran említették a régi pythagorási iskolának azon nézete, hogy az emberek némely szenvedélye, betegsége és gyengesége bizonyos étkek használatából, névszerint a hussal való éléstől származik; ama, a legtöbb vallási, philosophiai és állami rendszerbe visszatérő nézet vastag gyökere a korán ébredt azon sötét öntudatban fészkel, hogy az ember léte, jelen és jövőbeni munkaképessége s egész szellemi volta testi szervezetének kitünőségétől van függővé téve, melyre a tápanyag jelentékeny befolyással bír. A mint azon pontokra nézve különböző embereknek különböző követelmények állítandók fel, a mint a testalkat, kedélyhangulat, külső életmód, éghajlat és korév csekély ugyan, de mégis bizonyos különbségeket idéznek elő az életben: úgy valamely tápszer választásának észszerűsége vagy beosztása változatos és nem bír általános érvénnyel; mindazonáltal általános elvül állítható fel, hogy az egyoldalúság egy emberre sem hasznos és hogy a normalis egészségi állapotnál az élet közép arányossága

tályos működése lenne. A mint a nemzet szellemi és anyagi haladása terén az államnak a közéletben való hatályos működése a helyes elmélet szerint nem korlátozza az egyéni szabadságot, úgy a gazdaság terén, a nemzetet e legvitálisabb kérdésének megoldásánál sem fogja korlátozhatni.

Ha a nép nem élhet meg, akkor vége minden politikának. Az első kellék: élni és azután bölcselkedni. Ha a megélhetés feltételeiről egy rossz és átkos elmélet miatt sehogy sem akarnak gondoskodni, akkor nincs messze a nap, melyen a csehbeli politikusok s hangzatos szólamu kortesek egyszerre csak kipotytyannak vezérszerepükből s kénytelenek lesznek azt átengedni Párizsban s a világvárosokon a halárus nőknek, nálunk pl. K.-Vásárhelyt a pogácsa, kenyér, gyümölcs-, zöldség-, paczaláruló kofáknak s más hasonfajtájú rendű és rangu szájas népségeknak.

Nem kívánjuk, hogy az állam állítson olyan étkezési intézeteket, minőket pl. Poulet Marius a mult januárban követelt a párisi munkaválság megvitatása alkalmával; de azt el kell ismerni, hogy a nyomor és éhség sok forradalmat idézett már elő. És ma is, habár majd a kormánypart, majd az ellenzék kortesfogásainak és izgatásainak szertetik tudni a képviselőválasztások alkalmából a nemzet történetében megbélyegzően fennmaradó véres napokat, de annyit bátran jelezhetünk, hogy ezek-

természete követelményeinek jobban megfelel, ha a vegyes tápszereket a természet egyik országából választottaknak élébe vonjuk.

Erre mutat az alkat is, mely a táplálásnál első ízben érdekelt életmű.

Vegyük szemügyre és tapasztalni fogjuk, hogy azon állatok, melyek kizárólag növénytápszerre utalvák, hosszú, többszörösen elhajló, néhány osztálylyal és korlátal ellátott gyomorral bírnak, mely a tápnedvben szegény eleség nagy mennyiségét sokáig képes eltartani; nagy, tompa és butykos koronájú fogakkal vannak ellátva a magvas, lisztes és fűnemű eleségek szétmorzsolására, és az állcsontok olyszerű összeköttetésben állanak, mely állkapocsnak gyűjtőleges előtolását lehetővé teszi.

A husevő állatoknak ellenben rövid és egyszerű bélesővük, metsző és hegyes fogaik vannak zamatos eleségük eldarabolására és szétszaggatására s az állcsontok visszatérte a fogaknak gyűjtőleges összedörzsölését lehetővé teszi s azoknak csakis felülről lefelé vaczogtatását engedi meg.

Az embernek alkata minden említett tekintetekben a középen áll és nem akadályozza sem egy kizárólagos, sem pedig a vegyes tápszer választását.

Azonban a felhozott külső okokat ne tekintsük kielégítőeknek mindaddig, míg

ben nem kis része van a kitörésre alkalmas kereső elégtelenségnek.

Az anarchisták, szociálisták és nihilisták elégtelenségével szemben legjobb és legbiztosabb orvos-szerül mi bizonyult? Nemde a keresztény elvek diadalrajuttatása? Mert a keresztényi szeretet az ő találékonyságával majd a szellemi, majd az anyagi szükséglet tápláló kenyerét nyújtja az elégtelenség szájába.

A mily károsnak tartjuk tehát a mai oekonomia korlátlan szabadságon alapuló elveinek merev alkalmazását a nép életére: ép oly kivihetetleneknek tartjuk a szociálisták s ezekhez hasonlóak által felállított rendszereket.

Keresztényi szeretet nélkül rideg bármely intézmény. Szükséges, hogy az ember cselekedetein a keresztényi szeretet napja ragyogjon. A mult januárban láttuk, hogy a mai politika mily tehetetlen a köznyomorral szemben. Ferry azt mondta, hogy ők oktatást és szabadságot adtak, mi annyit tett, hogy éljenek meg tehát oktatással és szabadsággal. Vajjon csak ebből jóllakhatának-e a munkások? Nem. Itt csak a keresztény elvek diadalrajuttatása hozhat irt, a mint de Mun gróf és Freppel püspök is mondá.

Az állampolgárt százféle kényszerbe fogni és megélhetéséről sehogy sem gondoskodni, végzetes könnyelműség. Hogy az ilyen politika vagy forradalomban, vagy a szociálisták, anarchizmus, ni-

azok az emberi táplálék belső feltételeinek tapasztalatai által kellőleg nem támogattnak. Ezen utóbbiak sem maradtak kifürkészetlenül, s a mennyire korlátolt segéd-eszközeink terjednek, némely ponton teljes megállapodással találkoznak.

Mindenekelőtt a mérték ellenőrzésével kimutathatjuk, hogy az ember minden munkásságában, de sőt teljesen munkátlan existenciájában is, még inkább a nyugalom és dologban szakadatlanul előhaladó kigőzölgs és elválasztás legkülönbözőbb és ismert neme által az ő constituálódó anyagréseinek egy bizonyos mennyiségét kiadja és ezen ki nem pótolat kiadások nagy mennyiségét el nem viselheti a nélkül, hogy elgyengült és beteges állapotra ne jusson. Az ember normalis állapotához szükséges, hogy éppen annyit bevegyen, mint a mennyit kiad, hogy az elhasznált régi és használandó új anyag közti változat teljesen kiegyenlíthető legyen; ha a kiürülés kerül tulsulyra, úgy elgyengülés, elsóványkozás, egykedvűség, ingerlékenység, az öntudat lehangoltsága, az akarat és gondolkodó tehetőség elgyengülése és a test roskadozása jó létre; ha pedig a kiürülés a bevétel által felülmulatik, úgy a luxus consumciónak egy neme származik, a vér több alkotó részt nyer, mint a mennyit a táplálódó szervekbe lerakhat, a keringést megtagadja, leülepedik s elhagyja

hilizmus stb.-ben szokott végződni, arra nézve a történelem számos példát szolgáltat.

Felvidéki.

Kossuth nézetei iparunkról.

Gelléri Mór, az „Egyetértés“ munkatársa, a mult héten Turinba rándult az ott rendezett kiállítás tanulmányozása céljából. Odaérkezve, felkereste Kossuth Lajost, ki-vel hosszasan beszélgetett hazai viszonyainkról. Jónak látjuk ez alkalmából nagy hazánkfianak hazai iparunkra vonatkozólag tett megjegyzéseit olvasóinkkal ismertetni.

A selyemiparról szólva, sajnálatos említé föl, hogy ez iparág nálunk hanyatlott, ámbár viszont örömmel értesült róla, hogy újabb időben ez iparág érdekében rendszerezesebb, szivós mozgalom indult meg. Lássa, — ugymond — Olaszország évenként 15 millió frankot költ selyempetűkre, melyeket részben Japánból importál. Ezeket kiosztja a nép között, természetesen csak Felső-Olaszországban és legnagyobbbrészt nők és gyermekek tenyészítik a selyembogarát, a selyemgubót és ha végig megy Turin egyik piacán, látni fogja, mily óriási jövedelmet hoz ez a népnek, ha pedig végig megy a kiállításra, látni fogja, hogy az olasz selyemipar méltán megérdemli a reá fordított fáradságot és áldozatot. Végre statisztikai adatokkal bőven ismertette Olaszország selyemtermelésének kiváló fontosságát.

Áttérve az új ipartörvényre, ezeket mondá:

Figyelemmel kísértem az önök küzdelmeit a kvalifikáció tárgyában. Megvallom, hogy soha sem voltam barátja annak, hogy a közgazdasági politikában bizonyos elveket ridegen oda állítsunk s azokhoz ridegen

a testet a nélkül, hogy valami hasznat hajtott volna, — vagy pedig kedvez valamelyik testrésznek, ezek erőben s a szomszéd részek feletti befolyásban nőnek és az emberi testnek és erőnek szép harmoniáját felzavarják. Kisebb mérvű elsokasodása az anyagnak, melynek többnyire nem a szegénység bilincseiben nyögő vagy csekély önuralommal rendelkező emberek örvendenek, a legszerencsésebb esetekben a buján kivimvelt szerek cselekvésének magasra nőtt elevensége által felduzzadt életöröm és érzéki fogékony-ságban, a testet és szellemet körülfogó tunyaságban, vagy az izlés kíváncsiaként azon embonpoint-ben nyilvánul, mely, mint őszinte tanu, egy gondnélküli boldogságról mesél.

Ezekből könnyen átláthatjuk, hogy egyáltalában mit sem használ, ha a fölemészített anyagnak megfelelő mennyiséget vesszünk be, hogy a kiadások fedeztessenek és a test sértetlen állapotában tartassék fenn; az ember kövel, földdel, fémekkel és hasonló állományokkal nem élhet, ha naponként éppen oly mennyiséget vesz is magához, mint a mennyit a test munka és kiválasztás által elveszített.

Sokkal inkább szemügyre veendő, hogy ezen elvesztett anyagok határozott természetűek voltak, hogy a szervek feladatukat csak akkor teljesíthetik, ha ők bizonyos

ragaszkodjunk. Vannak, vagy lehetnek bizonyos simphómák vagy partikuláris viszonyok, a melyeknek kielégítése kívánatosnak látszik minden rideg elvnek dacára. Ilyen kívánságoknak akar megfelelni a kvalifikáció is, habár — én megvallom — nem látom be, hogy mért ne adjunk munkát annak, a ki dolgozni akar; azt mondják, hogy kontár? Az a közönség dolga; ha rossz munkát végez, nem veszik meg a tákolmányát. Félek tőle, hogy az iparosok a kvalifikációban nem fogják azt a védelmet találni, a mit képzelték és vártak. De éppen ezért önökön a sor, hogy az ipart más irányban részesítsék védelemben.

Ez a védelem lehet sokféle. De ebben sem szabad elvekhez ragaszkodni. Mert könnyű például azt mondani, hogy jó és olcsó közlekedési eszközök szükségese az ipar és forgalom fejlesztésére, de hogy és mikép kell a közlekedési eszközöket létesíteni, ez megint más szabály alá esik. Hát én például azt szeretném, hogy a közlekedési eszközökön senki se nyerészkedjék, tehát, hogy azok lehetőleg államiak legyenek. De ezt az elvet itt Olaszországban nem igen szeretem érvényesíteni látni, mert itt egyes közlekedési vonalak bizonyos képviselőházi szavazatok megnyerése után indulnak. Így vagyunk az elvekkkel. Mikor én pénzügyminiszter voltam, hozzám jött Széchényi István gróf és azt kérdezte tőlem, hogy mennyit adok neki vasutakra? A m e n n y i t k é r s z, s ő t m é g a n n a l i s t ő b b a t, v á l a s z o l t a m. Kibocsátunk kamat nélküli államjegyeket, ezek fedezik majd a költségeket, és ha látom, hogy ezek valamit jövedelmeznek, akkor a tarifákat lejjebb szállítjuk. A vasutakból nekem nem kell védelem, legfeljebb azt akarom, hogy azok vagy száz év múlva a reájuk fordított költségeket lassanként törlesszék. Ezért helyeslem, hogy a mostani magyar kormány is saját kezébe igyekszik keríteni a közlekedési vállalatokat.

Kossuth részletesen tudakozódott egyes iparágak állásáról és igen örült, ha egyik-másik irányában kedvező értesítést szerzett. Rendkívüli érdeklődést tanúsít minden életrevaló, fejlődésképes kultuurmozgást iránt; mindent tud, a mi lapok által megtudható, s éles emlékező tehetséggel egyaránt emlékszik a liszt-szállítás körül elkövetett szabálytalanságokra, mint egyes magánérdekű apróságokra.

— Az iparegyesület — mondá — minden politikai színezet és cél nélkül alakítottam, nem is volt abban soha szó politikáról, de nem tagadhatom még sem, hogy az 1848-diki év vívmányaiban nagy része volt ez egyesületnek is, mert az a polgár, az egyszerű iparos, a ki a Batthyányi és Teleky grófokkal tilt egy asztal mellett s ezekkel társalgott, vitatkozott, azokra az ezekkel való érintkezés nem volt hatás nélkül.

A keleti kereskedelemről szólva, részletesen fejtegette az ez irányban ed-

dig történeteket és szükségesnek tartá ügy-nököknek oly célból való alkalmazását (lehetőleg a tervezett keleti muzeumnál), a kik hazai iparosaink mintáival utazzanak keletre és ott szerezennek nekik piacot, állandó klientelát, ámbár — ugymond — ismételt hangsúlyoznom kell, hogy a hazai ipar fő-törékvénének azt tartom, hogy intenzíve fejlődjék, saját piacait hódítsa meg és szorítson ki lehetőleg mindent, a mi külföldi. Ha azért például gyapot-iparunk nem lesz, nem igen bánom, mert nálunk gyapot nem terem; de ha gypaju-iparunk nem volna és az otthon termelt gypaju mindig külföldre vitetnék feldolgozás végett, hogy mint áru, 100—150 % -al drágábban kerüljön vissza hozzánk, ez már öreg hiba volna.

Különbben is hozzá kell szoktatni a közönséget a hazaihoz, és nem szabad megengedni, hogy egyes jeles hazai gyárosok ké-szitményeikre, csak azért, hogy a belföldön elkeljenek, külföldi vignettát ragasszanak.

Ünnepély Gábor Áron emlékére.

Kegyelyes ünnepélyt tartott szerdán a Rikán belőli honvédegylet 1849. június 2-án a szabadságharcban muszkagolyó által hős halállal elvérzett Gábor Áron tüzérőrnagy sírjánál az eresztvényi temetőben. Számos 48-as honvéd s a közelebbi falukból több szabadságszerető székely hazafi jelent meg kegyelyes érzelmekkel az ünnepélyen, melyet magyarországi K. Horváth Ignác volt honv. huszár alezredes, a honvéd-egylet általános tisztelet és szeretett elnöke megható szavakkal nyitott meg. A megnyitót után Szentiványi Ignác volt honvéd-főhadnagy a következő szép beszédet tartotta:

Tisztelet gyűlés!

Szeretett ősz pályatársaim!

Harminczött év merült el a világi mulandóság mély tengerébe, mióta ez egyszerű sirdomb Gábor Áron tüzér-őrnagy, a szabadságharcban életét önzetlen hazafisággal, bátor elszántsággal feláldozott feledhetlen pályatársunk hamvait takarja. Harminczött tavasz ujította meg hantjának szép zöld szí-nét s a buzgó hazafiai szeretet, az el nem feledés szép virágai még eddig nem hervadtak el a halmon, mely feledhetlen pályatár-sunk nemes porai felett domborul. Ha a ha-zafi érdemeihez méltóbb, fényesebb emléks-zobrot nem is látunk hantja felett az egy-szerű keresztet kívül, ne vegyük zokon; hisz az ő fáradhatlan tevékenysége, hősi küzdelme, melyben ma 35 éve dicső halálát lelta, a világ minden érczénél maradandóbb emléket állított nemzete jobbainak szívébe s a részrehajlatlan történelem lapjain, melyet nem lehet szuronyokkal elnémitani, örök fényben ragyog halhatatlan neve.

Feledhetetlen pályatársunk! Dicsőült Gábor Áronunk magas szelleme! Itt állnak néma sirdombodnál, megfogva bár, de törve nem, még életben levő, vagyis jobban mondvá szenvedő ősz pályatársaid; azonban a hit igazsága s a jog győzelemre jutásának

tudatában megerősödvé állunk itt, mert bizonyára eljövend a kor, midőn a nemzet akaraterejének és erkölcsi nagyságának alap-ján a dicső küzdelmek után kiérdemelt szabadságát teljesen megnyerendi; midőn bizonyára hálással fog megemlékezni azokról, kik a dicsőtjes napokban a haza és szabadság ügyét híven szolgálva, halhatatlan érdemeiket szereztek, s akkor bizonyára a nemzet halottjainak sírjai felett a dicső emlékjelek méltó fényben fognak tündökölni.

Tisztelet pályatársaim! Közeledik a magyar birodalom megalapításának ezredik éve. Dicső és magasztos szerep jutott már a múltban a magyar nemzetnek Európa nagy történelmében. Saját érdekeit, saját fajrokon-ságát tagadta meg, hogy az új haza által testvéresült népek polgári és vallási szabadságát oltalmazza az eltiprással fenyegető barbarizmus ellen.

Ázsia szülöttjei Ázsia viharai ellen fedezték Európát; egy halhatatlan Hunyadi János, egy buzgó Kapisztrán, egy páratlan Mátyás király, egy feledhetlen Zrínyi Mik-lós oly fényes csillagok, melyek nemcsak a mi egünkön, hanem Európa bármely nem-zetének egén fényesen ragyognának; ők nemcsak magyar, hanem világhősök valának s méltán megérdemelnék, hogy a legtávolabbi országokban is fényes szobrokat állítsanak emlékükre.

S vajjon az 1848—49-ki dicső szabadságharc nem fényesebb-e a középkori barbarizmus elleni védelemnél? Bizonyára igen. Hiszen a középkori barbarizmus csak hódítani, adófizetvé kívánta tenni Európa orszá-gait. Midőn az 1848—49-ki támadó hata-lom életet, vagyont nem kimélt: a magyar birodalom önállóságát megspontintni, a ma-gyar nemzet jogait eltiporni, megsemmisí-teni s a magyar birodalom minden lakóját örök szolgaságra juttatni kívánta; de nem-zetünk akkor is megmutatta, hogy nemcsak az életre, de a szabadságra is méltó, mert a hősök egymásután megújultak; s midőn csaknem egész Erdély elveszett, a Székely-föld e hőies Lacedemonján, Háromszék győ-nyörű rónáján tört meg a jogtalan támadók öldöklő fegyvere. S ha annyi hős hazánkfiá-nak neve méltó fényben ragyog az igazságos történelem lapjain, úgy az elhervadtatlan babérokoszorút bizonyára fényesen kiér-de-melte azok között Gábor Áron, dicső halál-al elvérzett hős pályatársunk.

Mi 1848—49-iki honvéd pályatársai méltán hordjuk szívünkben Gábor Áron ma-gasztos emlékét, s bár naponként fogynak, míg csak egy is közülünk életben leend, bizonyára kegyelyes érzelmekkel jövend fe-ledhetlen pályatársunk sirdombjához. Azon-ban a mi napjaink is megvannak számlálva; rövid idő múlva egymást követni fogjuk az örök nyugalom csendes honába. De neked élni kell, oh, hon! S hogy a magyar haza viruljon s mostoha kezekre ne jusson, őrizze és oltalmazza a jövő nemzedék, mert a haza földje mindig az élők tulajdona s annak hű vagy hűtlen kezelése mindig az élöket ter-heli az utókor számára.

És most, szeretett pályatársaim! ve-gyünk ideiglenes búcsút e szent helytől. Kívánjuk, hogy nyugodjanak tovább is há-borítatlanul feledhetlen pályatársunk Gábor Áron porai e sokat szenvedett szép haza szent földjében, s a szelid béke s a hazafiai keblek áldó gondolata szüntelenül lebegjen sírja felett!

Ezután Jakabos Ágoston volt honvéd-

huszár tizedes hazánkfia tartott hazafias szellemű beszédet s egy gyönyörű koszorút tett Gábor Áron sírkövére. Megható volt látni a számos főhéher szakállu honvédet, kik sűrűn könnyezve állottak a sír körül. A társaság a haza éltetésével hagyta el az ünnepély színhelyét.

A kolera.

A kereskedelmi miniszter a kolera tárgyában a következő már jelzett rendeletet bocsátotta ki: „A m. kir. bel- és pénzügy-miniszterrel egyetértőleg, a kolerajárvány behurcolásának megakadályozása végett ezennel elrendelem, hogy a rongyok, ócska alattságok és ócska kötelek, használt ágyneműk és viselt fehérneműk és ruházatok behozatala és átvitele Franciaországból, Algírból és Tunisból, a mennyiben ezen áruk a kereskedelem tárgyát képezik, úgy a száraz határon át, mint vízen, a mai naptól kezdve, további intézkedésig tilos. Budapest, 1884. június 30. A miniszter helyett; Mat-lekovics s. k. államtitkár.

Az orsz. közegészségi tanács állandó bi-zottságának kedden délután dr. Korányi Fri-gyes tanár elnökelete alatt tartott ülésén ki-zárólag a koleraveszély elhárítására célzó rendszabályok képezték a megbeszélés tár-gyát. A belügyminiszterium leiratainak fel-olvasása után a bizottság a következő hatá-rozatokat hozta: 1. Tekintve, hogy hazánk-ban a behurcolás veszélye főleg a száraz-földi, első sorban vasuti utazók által idézte-tik elő, a vasuti betörő állomásokhoz közel teljesen elkülönített helyiségek szerelendők fel, illetőleg alakítandók az utközben meg-betegültek felvételére; a vonatkisérő sze-mélyzet utasítandó, hogy az előforduló be-tetegülési esetet a legközelebbi állomásfőnök-nek bejelentés; az összes vasuti, úgy mint közúti (tramvay) igazgatóságok utasítsassa-nak, hogy az utasok összezsufolását elegendő kocsik használatba vétele által kerüljék. 2. Tekintve, hogy igen számos körorvosi állo-más még mai napig sincs betöltve, minek oka főleg a díjazásnak csekélységében rejlik; tekintve, hogy a körorvosi állomások betöl-tése nemcsak járványveszély fenyegetésekor, hanem minden időben szükséges, s tekintve hogy a jelen viszonyok között sürgősen szükséges, hogy az orvosi segély megsze-rezhető legyen: kéretik a belügyminiszteri-um, hogy az üresedésben levő körorvosi állomások betöltéséről megfelelő eljárások mellett sürgősen gondoskodjék.

Budapesten a közlekedésügyi miniszter el-rendelte a Dél-Franciaországból ideérkező postaküldemények szigorú dezinfekcionálá-sát. Több fővárosi bank saját elhatározásából mártényleg az utóbbi napokban foganato-sította az említett fertőztelenítést.

Toulonban nem változik a kolera állása. Julius 1-én 87 beteg volt a katonai kórház-

vegynyi üsanyagokat határozott rendben és összeköttetésben nyernek s ebből kifolyólag más állományok helyeikbe csak akkor lép-hetnek, ha vegytani jellemök összhangzó. Ezek alapján az ember a természetből dűsan, de választás nélkül rendelt ételeket megítél-heti s alkalmas módon választhatja és vegyít-heti. Ezen tudományos tényekre alapított uton semmi esetre nem haladt az élelmet kereső első ember, hanem őt a bölcs gond-viselés vezérelte, mely valamint a legneme-sebb, úgy a legridegebb teremtménynek is sajátul adá az önfentertés ösztönét és több eset megtekintéséből közvetlenül merített tapasztalatokat; de a tudomány által fel-világosult emberi öntudatnak előnye az, hogy a régi sötét utakat biztosan és alaposan fussa meg és az állati lét mély fokozatait az em-beri élet tisztá magaslátára emelje.

Mivel a növényekben minden elemek képviselve vannak, melyek az emberi test felvirágoztatását elősegíthetik, sokan ez ok-ból a növény-eledelt tökéletesen kielégítő-nek állították és állítják mai nap is, mint-hogy az alapot tekintve, a tisztán hűsevő állat is végelemzésben arra vissza jön, mert megesi a kérődző állatokat, melyeknek husa és vére a megemésztett fűből származott.

Nem lehetne-e ugyanazon joggal azt mon-dani, hogy minden élelem az ásványokból származik, mivel maguk a növények az ugy-nevezett szervetlen testek által földes, vizes vagy légnumi alakban élnek és nőnek, és nem volna-e az ut sokkal rövidebb, ha ezen ásványoknak átváltozásait, melyek azokat átmeneti fokozataikban növénynyé, kérődző vag; hűsevő állattá vagy emberré változtat-ják, közvetlenül testünkben engednők meg? Kétségtelenül! Ha t. i. azok az átmeneti ut ezen megrovíditására alkalmasak volnának! Épen ez a magva a kérdésnek, hogy a bevett anyagnak elemi mennyisége nem oly lé-nyegű, a minőt minden szervezet sajátosságos törvénye megkíván, hogy az akadályokat legyőzhesse és az alkatrészeket értékesít-hesse. Két eset fordulhat elő, ha az elhasznált testi anyag valóságos helyettesítéséről és az ahoz kapcsolt erőkről akarunk szólni. Egyszer az élelem megemésztésére hivatott szervek ne találjanak nagy akadályra, — az anyagok a hivatott nedvekben könnyen feloldhatók legyenek, — legyenek meg-emésztethetők; azután a megemésztethető men-nyiség vegytanilag összetett legyen s ne álljon messze a vér-alkatrészekről, hogy könnyű és gyors átmenete a vérbe és így a

vér által mosott életművek táplálása bekö-vetkezzék, t. i. táplálók legyenek.

Jó élelmi szer első feltételére, az emészt-hetőségre — tekintet nélkül a személyre és ételre — általános érvényű szabályok nin-csenek; sokkal inkább tudva van, hogy az embernek gyengébb vagy erősebb szerke-zete, könnyebb vagy terhebb foglalkozás, ugyanazon egyénnél a pillanatnyi egészségi állapot, előző bűjtölések hosszabb vagy rö-videbb tartama, étkezés utáni magatartás, az étvág elbeszélhetlen szeszélyei, sőt: szá-m-talan, tetszőleg teljesen összefüggés nélküli kedélymozdulatok teljesen elütő önmegtar-tóztatást igényelnek ugyanazon étel iránt és ellenkezőleg ugyanazon embernél ugyan-azon állapotban két vagy több különböző étel különböző időben nagyon elütő könnyü-séggel emészthető meg.

Általában pedig mondhatni, hogy min-den élelem annál könnyebben megemészthető, minél nagyobb felszint nyújt a szét-választó nedveknek, minél lazább, finomabb s a folyadékok által minél átjárhatóbb: com-pact és kemény étkek egyenlő körülmények között is a gyomorra nehező nyomást gako-rolnak. Így a szálak finomsága és csekély átnedvesedése a húsétek emészthetőségét

elannyira növelik, hogy a fiatal állatoknak lágy és nedves izmai a legkedvezőbb felté-teleket nyújtják, főként ha azok jelentékeny mennyiségnél a gyomor munkásságát meg-károsító kövérségből sokat nem tartalmaz-nak és ha az elkészítésnél a hus-szálak jó-sága és emészthetősége levesnek fel nem áldoztatik; ellenesetben a sült hus előnyt érdemel, minthogy a sütés alatt képződött savany a hus fehérnyájának szétválasztását emeli; míg a főzésnél a víz átjárja az izom-kötelek üregeit és a fehérnyét annyira ki-választja, hogy végre a husnak sokat ígérő nevét csak száraz, emészthetetlen hus-szalcsák viselik. Ennek azonban elejét vehetjük úgy, ha a húst nem hideg vízzel tesszük a tűzhőz, mely a hussal egyetemben lassanként melegszik, hanem forró vízbe dobjuk s csak addig hagyjuk benne, míg meglágyul; ez esetben a buzgó víz heve rögtön való folyá-sát eszközli a fehérnyének, melyek a hus-nedvek értékes alkatrészeit megoltalmazták és nekünk izletes és könnyen emészthető falatot szolgáltatnak.

(Folytatása következik.)

ban, 13 a polgáriban. Junius 20-ától július 1-ig mindössze 70 ember halt meg kolerában. A touloni hatóságok egyesült erővel fáradoznak a járvány megtörésén. Valamennyi fehérműt, melyet a betegek használtak, a fertőtlenítés után az arsenálba szállították; a gyógyszereszekhez felszólításokat intéztek, hogy a gyógyszerek árát szállítsák le.

Marseilleben minden ezüfolgatás dacára senki sem kételkedik abban, hogy nem helyi okokból keletkezett kolera forog fenn. Dr. Nicati helybeli orvos így nyilatkozott: Marseille minden orvosa szilárdul meg van győződve róla, hogy a járvány az ázsiai kolerának legveszedelmesebb alfaja. A prefecturán azonban mindent tagadnak és tények ellenére azt állítják, hogy a városban még nem fordult elő gyanús megbetegedés. Marseilleben nagy szunyograjok borítják a házakat és zaklatják a lakosságot. Az utcák sarkain falragaszok olvashatók, a melyek Ferry miniszterelnök felakasztatását követelik, mert az ő tonkingi politikája zudította Franciaországra a kolera átkát. — Marseilleben a kolerában elhaltak 45 százaléka a gyermekekre esik.

Tanügy.

A csiksomlyói róm. kath. tanítóképezde értesítője az 1883—4-ki tanévről Földes József igazgató által összeállítva szerkesztőségünkhez beküldetett.

Huszonöt év óta áll fenn ezen intézet és ez ideig még soha sem jelent meg róla a nyilvánosság előtt értesítő. Egy negyed század mulva ez az első; azért méltán megérdemli, hogy azzal tüzetesebben foglalkozzunk.

Az Értesítő elején az intézet 26 éves története van értekezés gyanánt közölve melyet Földes József igazgató-tanár folyó év június 2-án megtartott jubileum alkalmával felolvasott.

A három osztályban összesen 38 beírt tanuló volt, kik nemzetiségre nézve mind magyarok, vallást illetően mind római katolikusok. A tanártestület, az igazgatót is beleszámítva, 6 személyből áll, kik közül 3 rendes, 3 óraadó tanár.

Az iskola fenntartási költsége évenként 3125 frt 10 kr o. é., mely összegből 1600 frtot az erdélyi róm. kath. tanulmányi alap, 1285 frt 10 lrt a csiksomlyói róm. kath. iskolák pénzalapja és 240 frtot az erdélyi püspök saját pénztárából fedez.

Tanítóképezde vizsgálatra előállott 9, ebből 8 kántortanítóságra képesített, 1 a szóbeli vizsgálatok előtt ujrakészülésre utasított. A megvizsgáltak közül 3 jelesen, 5 jól képesítettnek nyilvánított.

A tanítóképezde az újabb időben igen sokat emelkedett úgy annyira, hogy ha az anyagi hiányoktól eltekintünk, melyekkel még sokáig kell az intézetnek küzdenie, szellemi tekintetben bármely hasonlítottal kiállja a versenyt.

Kíváncs volt az, hogy az anyagi oldalra is tekintettel legyen a felsőbb tanhatóság, s különösen szükséges volna, hogy a Fogarasy Mihály bold. eml. püspök alapítványa az intézet érdekeinek kielégítésére igénybe vétessék.

A csiksomlyói polgári leányiskolában az 1883—4. tanévben a nyilvános vizsgálatok az intézet helyiségében következő sorrendben fognak megtartatni:

Július 11-én: I. osztály minden tárgyból délelőtt 8—12-ig, d. u. 3—6-ig II. osztály szintén minden tárgyból.

Július 12-én: 8—12-ig III. osztály minden tárgyból, d. u. 3—6-ig IV. osztály minden tárgyból.

Július 13-án: 8—9-ig hálaadó istentisztelet; 9—12-ig zárünnepély, magyar, német, francia szavalat, zongora- és énekdarabok közvetítésével.

A női kézi munkák, rajzok, fogalmazványok a vizsgálat tartama alatt ki lesznek téve.

E vizsgálatok nyilvánosak lévén, azokra a nagyérdemű szülőket és tanúgya iránt érdeklődőket tisztelettel meghívja

az igazgatóság.

Színészet.

K.-Vásárhely, 1884. júl. 5.

Kedden Leroy szellemes vigjátéka, „Jakab urfi“ adatott szépszámu közönség előtt. Kovács Gyula ur ismét új alakban mutatá be sokoldalú művészetét. Oly pompás humorral játszta a kalandos Jakab urfit, előadásában annyi finom komikum vegyült, hogy a közönség nem tudta megállapítani, hogy akkor-e nagyobb művész, midőn könynyekre fakaszt, vagy akkor, midőn megnevettet. A hallgatóság ép oly lelkesülten fogadta Jakab urfit, mint fogadta volt Hamletet és Bánk bánt, mert minden szerepéből a valódi művész beszélt hozzá. Várady Emma a naiv Blanka szerepében igen kedvesen játszott; szeretetreméltó egyénisége elragadta a közönséget, de elragadta Jakab urfit is, ki ugyancsak művészi hűséggel adott ennek kifejezést. Fábriánné (Czelesztin) és Hegyi ügyes, élénk játékkal sok tapost arattak. Leövey jól játszott; azonban meg kell jegyeznünk, hogy több hatást kelt, ha kevésbé kellett volna a sugóra támaszkodnia.

Csütörtökön a „Lowoodi árva“ került színre E. Kovács Gyula vendégművész ural. Mi, kiket a sors arra kárhoztatott, hogy a színpad közelében foglaljunk helyet, azon szerencsés helyzetbe jutottunk, hogy kétszeresen élvezzük a darabot, t. i. a sugótól és a szereplőktől. A sugó, a színpad földalatti birodalmának nagyhatalmu istensége, ki láthatatlan kezekkel intézi a színpadi eseményeket, úgy szavalt, úgy dörgött, úgy deklamált egész este, hogy csupa öröm volt hallgatni. E. Kovács ur játéka ezuttal is minden ízében tökéletes és művészi volt s a közönség ép oly szeretettel fogadta, mint eddig. Kihívták, megtapsolták s virágokkal halmozták el. Várady Róza játéka egyike volt a legtükéletesebb alakításoknak, miket töle valaha láttunk. Gondos játékát az érzés melege lengte át. A közönség kihívta és zajosan megtapsolta. A többi szereplők is jól játszottak. Még csak a kis műkedvelőről, Kósa Rózsáról kell megemlékeznünk. A piczi 8 éves művésznő annyi virágot kapott, hogy — a mint magát kifejezni méltóztatott — „máj unta fejszédni“.

A jövő héten E. Kovács ur még csak kétszer fog vendégszerepelni. Kedden jutalom-játékaul „Toldi Miklós“, csütörtökön meg „Othello“ fog adatni. Mindkét előadást a legmelegebben ajánljuk a közönség pártfogásába.

Apróságok.

— **A trónörökospár Magyarországon.** Mint a B. C. értesül, a trónörökospár október havában több nap i dözésre Görgény-Szent-Imrére megy. A trónörökös medvére fog vadászni több magyar és osztrák ur társaságában. Görgényből a trónörökospár két napra Nagy-Károlyba megy, hol Károlyi István gróf vendége lesz.

— **Erdély agyagipara.** A kolozsvári kereskedelmi és iparkamra titkára Gámán Vilmos fölszólította Vidéky Jánost, a fővárosi iparrajziskolák igazgatóját, hogy ugyanolyan czélből, mint amintőben a híres modori agyagipar érdekében Pozsonymegyében járt, látogassa meg az erdélyrészi vidékeket is, a hol az agyagipar egykor virágzott, most pedig végenyészetnek indult. A felszólított ez értelemben megkereste a kereskedelmi és iparügyi minisztert, ki tekintettel Vidékinek pozsonymegyei sikeres működésére, őt ujra kiküldte kormánybiztosi minőségben Erdélybe, oly megbízással, hogy kutassa az erdélyi agyagipar hanyatlásának okait, igyekezzék a feltalálható nevezetesebb ősmagyar edényformákból és díszítményekből gyűjteményt összeállítani s azok alapján az erdélyi agyagipar felvirágoztatása iránt hozzá véleményes jelentést terjeszsen fel. Ezen utazását Vidéky gróf Telky Sándor ezredes, jeles író és régész kíséretében fogja megtenni. Szerdán utazott el Szatmárra, a hol Teleki Sándor gróf várja és innen indulnak el együtt Erdélybe, és különösen a Székelyföld nevezetesebb vidékeire.

— **Romániában** ismét kiűtött a marhavész. Ennek következtében a földmívelés,

ipar- és kereskedelmi miniszter szoros határozat rendelt el Románia ellenében. A vész eddig csak szórványosan, mintegy négy községben jelentkezett Besszarabia határán, Dobrudzsán, tehát távol tőlünk.

— **Halálozás.** Kézdivásárhelyi id. Jancsó Sámuel folyó hó 3-án 60 éves korában meghalt. Temetése 5-én volt. Béke poraira!

— **A kézdivásárhelyi kisedóvoda** folyó tanévi zárünnepélye vasárnap folyó hó 6-án fog megtartatni az óvoda helyiségében.

— **Gyilkosság.** Kézdizsenterleki Mátyus Istvánt a Bardocsa nevezetű erdőségben meggyilkolva találták. Fát vágni ment ki s gyilkos kéz áldozata lett. Az eset bejelentetvén, a vizsgálat azonnal megindított.

— **Romániában lakó magyarok panasza.**

A tirgovesti katolikus magyarok levelet intéztek a Bukaresti Híradó szerkesztőjéhez, melyben panaszkodnak, hogy magyar lelkész nélkül kell lenniük, jóllehet parochiájukat Báthori Katalin fejedelemnő gazdagon doltalta. Volt ugyan jó ideig egy magyar érzelmű, hazafias lelképásztoruk, de azt legujabban Ploestre helyezték át. Meghatók a szavak, melyekben a magyar polgárok vesztességükön keseregnek: „Lehet, hogy felejtethetetlen lelkészünk boldog, szívünkben kívánjuk, hogy az is legyen; de mi boldogtalank vagyunk; mert nincs lelképásztorunk, ki nyelvünket értse, ki nyelvünkön vigasztaljon bennünket. Adtak ide egy o l a s z pátert, ki igen tisztességes embernek látszik, de mi haszna? nyelvünket nem érti, nincs ki gyermekeinket oktassa, ki halottainkat elbucsuztassa, ki lelkünkhez magyarul beszélne. Borzasztó a mi helyzetünk! hol van egy igaz magyar kebel, mely ezen meg nem indulna? Paoli Ignác bukaresti érsek ő eminenciája kegyes volt ugyan bennünket meglátogatni; azt hittük, hogy majd hoz magával magyar ajkú papot, ki minket, elhagyatott árvákat, magyar szent beszéddel fog felvidítani. De fájdalom, mennyire csalódtunk! Eljött az érsek ur egymaga béráln, mondott, vagyis inkább olvasott egy rövid román beszédet, egy-két szót váltott velünk és aztán itt hagyott bennünket, mint Szent-Pál az oláhoké.“

— **Táncsics Mihály temetése** a közönség impozáns részvéte mellett folyt le hétfőn. Nemesak a halottas ház tágas udvara, de az egész utca is tömve volt közönséggel. A különféle egyesületek zászlóik alatt jelentek meg s körülvették a ravatalt. Ott voltak a kovács, szabó és asztalos segédek, borbélyok és fodrászok, az Osman, Pádmai Szent-Antal, az ált. munkás-egylet, több hadastyán-egylet stb. Ott voltak továbbá Mocsáry Lajos, Madarász József, Beksics Gusztáv, Sárközy Aurél országos képviselők, Thaisz Elek főkapitány, Helfy Ignác, Polonyi Géza. A ravatalra az említett egyesületeken kívül a Táncsicsbizottság s a hírlapírók egyesülete is tettek díszes koszorukat. A gyászszertartás kevéssel 6 óra után vette kezdetét. Jancsó józsefvárosi r. kath. segédlelkész beszentelte a koporsót, azután a nemzeti színház dalkara énekelt egy gyászdalt. Ennek végeztével megindult a gyászmélet az „Aczélhang“ férfi dalegylet gyászdulója mellett, a bodzafautczán át, ki a kerepesi-utra s onnan a temetőbe. Elöl sorakoztak az egyletek; a koporsó előtt, melyet négylovas gyászkocsin szállítottak, fekete párnán vitték a Táncsics-bizottság szép koszoruját. Azután haladt a gyászkocsi, követve a gyászoló özvegy s a család tagjai által. Ugy a temetőben, mint a szertartás alatt a bodzafa-utczában a rendőrség példás rendet tartott fenn. A temetőben a frissen ácsott sir előtt Hermann Ottó tartott gyászbeszédet. „Vajon miért küzdött Táncsics? Hiszen azok a jelszavak, melyeket hirdetett, szentek voltak akkor is. Tisztelettel borulunk koporsódra.“ Hermann Ottó beszéde után Farkas Ede, a Táncsics-bizottság titkára rövid beszéd kíséretében elhelyezte a koporsót a bizottság koszoruját s az öreg Vasváry Kovács mondott a résztvevő közönségnek köszönetet a család nevében. Az asztalos segédek dalkara még egy gyászdalt énekelt, miközben leeresztették a koporsót a sirba.

— **Köszönetnyilvánítás.** A jöttetekben gazdag kézdivásárhelyi tek. Molnár Józsiás ur és neje jótékonyágukat ez évben is, mint

ezelőtt, az oroszfalvi lakosság igen nagy részével az által kívánták éreztetni, hogy a község határán levő műmalomból mintegy 78 családnak három métermázsányi finom lisztet osztatott ki szentháromság ünnepére. Nevezett uri családnak ezen humánus tette nem szorul dicsőre; mindazonáltal remélem, hogy nagyabecsült személyüket nem sértem meg, midőn a nyilvánosság terén szívem adományukért magam és az oroszfalvi szegényebb sorsu lakosság nevében hálás köszönetemet fejezem ki, kívánván, hogy a kegyes Isten tartsa meg mindkettőjük drága életét az emberi kor legvégső határáig, hogy szívük jóindulatát sokáig éreztethessék a szűkölködőkkel. — Oroszfalu, 1884. június 30-án. — Hamar Bálint, községi tanító

— **Egy rögeszme áldozata.** Arad mellett Uj-Szent-Annán Jappott József cipészmeszternek az a rögeszméje volt, hogy a gyomrában kövek vannak. Junius 27-én arra a gondolatra jött, hogy az alkalmatlan terhet «doktor és patika nélkül eltávolítja», tehát késsel felmetszette a hasát és a kitolult bellekből egy méter hosszúságot szétdarabolt. Természetesen meggyőződött, hogy nincs testében kö; de egésszégségs voltának nem soká örülhetett, mert pár óra mulva elvérzett. A szerencsétlen özvegyet és négy gyermeket hagyott hátra.

— **Mérgezés körisbogárral.** Reiter András, a Vajdahunyadon állomásozó 64-ik ezred 11-ik századának tizedese kinos szenvedések után meghalt. A boncolás kiderítette, hogy körisbogárral mérgeztetett meg. A gyanu Reiternek szeretőjére, Dubás Trinára esik, kit el is fogtak.

— **Vörösmarty összes munkáiból** Gyulai Pál szerkesztésében, Méhner Vimos kiadásában megjelent az előzőkhöz hasonló csinál a 7. és 8. füzet. Ezzel befejeztetett az első kötet s már a 7. füzetben a második is kezdetét veszi. A kiadó úgy osztotta be a nyomott ivet, hogy a jelen füzetekhez is csatolta Gyulai Pál nagy érdekű magyarázatait, melyek az első kötetben levő költeményekre vonatkoznak s folytatni fogja azokat a következő füzetekben is. Ezzel eléri azt, hogy az időközben olvasók sem akadályoztatnak meg a nagy mű élvezetében. Az első kötet magyarázó jegyzeteinek befejeztével egyidejűleg fog a füzetekhez csatolattatni Gyulai Pál tollából a nagy költő ki-merítő és méltató életrajza, nemkülönbön pompásan sikerült arcképe. (Egy füzet ára 35 kr. Megrendelhető a kiadónál s minden könyvkereskedésben. Megemlítjük egyuttal, hogy a pompás műhöz az izléses könyvtárlak már szintén munkában vannak.)

Közgazdaság.

A jégesőtől elvert fák kezelése. A jégeső rendesen akkor semmisíti meg a gazda és a kertész reményét, mikor az aratás vagy a gyümölcszedés ideje már közel van, úgy hogy a kár pótlását többé várni nem lehet. De nemesak az idejű termést teszi a jégeső tönkre, hanem kivált a gyümölcsökben oly károkat okoz, melyek miatt a fák még a jövő évben sem teremhetnek megfelelően. Ez utóbbi bajon a kertész segíthet. A mint a jégeső elmúlt, következők a teendők: Az ágnak legnagyobb mérvben megsértett részét egészen el kell távolítani és pedig úgy, hogy a legközelebbi áig visszavágjuk; ha ez az ág is meg van sérte, ezt is vissza metszük egy-két szemre és így tovább az összes megsértett hajtásokat. A megsértett kérget eltávolítjuk. A ki gyümölcsfáin a jégeső után ezt a műtétet végrehajtja, mire a lomb hullni kezd, a fák ismét abban az állapotban lesznek, melyben a jégeső előtt voltak.

Felelős szerkesztők:	
Ily. Dobay János.	Móricz Gyula.
Kiadó tulajdonos:	
Szabó Albert.	

Nyílt tér.*)

V á l a s z
tek. Kőnczei Miklós urnak.

Mi ugyan a lapok nyílt téri rovatában szereplésnek dicsőségét nem kerestük s azt

*) Ezen rovat alatt megjelent közleményekért felelősséget nem vállal a szerk.

szívesen át is engedjük másnak; mivel azonban tek. uraságod ezt az utat találta legalkalmasabbnak arra, hogy bennünket felkérj, kénytelenek vagyunk a „Székelyföld“ folyó évi 53-ik számának nyílt terében hozzáunk intézett kérdésére következő választ adni:

Már maga a kérdés, hogy megbízunk-e híven közöltük-e uraságod előttünk tett nyilatkozatát, igen furesának tűnik fel előttünk, mert feltételezi, hogy valótlanúságot mondottunk. Mivel pedig mi senkinek sem adtunk arra okot, hogy eljárásunk egyenes-ségében és állításunk valóságában kétkedjék, s miután a fennforgó ügyben sem tértünk s nem is térhettünk el egy hajszálnyra sem

az igazságtól, a mint ez minden becsület és lovagias embertől megvárható: kijelentjük, hogy hozzáunk intézett nyílt kérdését indokolatlannak és jogosulatlannak tartjuk. K.-Vásárhely, 1884. júl. 5.

Bartha Ignác.
Erdélyi Károly.

A brüni kis lutri.

H u z á s j u l i u s 2-án.

87. 74. 50. 82. 54.

Hivatalos árfolyamok és érték- a budapesti áru-tőzsdén.

Julius 4-én.

Magyar aranyjáradék 6%	121.75
Magyar aranyjáradék 4%	91.05
Magy. papírjáradék 5%	88.10
Magyar vasúti kölesén	142.50
M. keleti vasúti államkötv. I. kibocs.	96.50
M. keleti vasúti államkötv. II. kibocs.	117.50
M. keleti vasúti államkötv. III.	102.—
Magyar földterhermentesítési kötvény	101.50
M. földterhermentesít. kötv. záradékkal	101.50
Temes-bánati földterherm. kötvény	101.50
Temes-bánati földt. kötv. záradékkal	101.—
Erdélyi földterhermentesítési kötvény	101.25

Horvát-szlavon földterherment. kötv. 100.—	
Magyar szőlődézmá-váltási kötvény	98.50
Magyar nyereség-sorsjegy kölesén	115.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy	115.—
Oszták járadék papírban	80.30
Oszták járadék ezüstben	81.30
Oszták járadék aranyban	102.25
1860. államsorsjegyek	135.—
Oszták-magyar bankrészvény	855.—
Magyar hitelbank-részvény	300.—
Oszták hitelintézet-részvény	300.10
Ezüst	—
Cs. és kir. arany	5.77
20 frankos arany	9.67
Német birodalmi márká	59.50
London (2 havi váltókért)	121.75

„ROSSZ KÁVÉ“

sehol sem szívesen látott vendég, mert azon élvezeti és táplálékszer, melyet a fiatal és agg, a szegény és a gazdag egyenlően kedvel, csak úgy teljesíti feladatát a családban, ha róla azt lehet mondani, hogy

„JÓ KÁVÉ.“

Ez a legkellemesebb, legegészségesebb és e mellett legolcsóbb reggeli és ozsonna.

„Legjobb KÁVÉ“

ez oknál fogva minden házi asszony jelszava, büszkesége.

Tisztelt asszonyság! Ha kedves családjának, ismerőseinek legjobb kávé-t akar tálalni, úgy szíveskedjék használatba venni a 4-10

Szerencsi-féle családkávé.

Egy kanál ebből, két kanál jó szemes kávé és jó tejfel a legjobb kávé adja.

A Szerencsi-féle családkávé majdnem minden fűszerüzletben kapható. Faládácskáiban 10, 15, 20, 30 kr. csomagokban 3, 4, 5 kr. Szíves-kedjék kísérletet tenni a

Szerencsi-féle családkávéval

SZERENCSEI E. gyárából KASSÁN.

Vidéki megrendelések erélyesen eszközölköttek.

Séta, menyasszonyi és házi ruhák (toilettek) legújabb divat szerint gyorsan és mérsékelt áron készülnek

Kovácsnai és Keresztesy

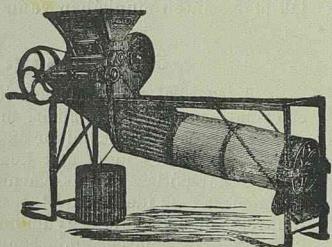
női divat-termékben

BRASSÓ (főter).

Ugyanott nagykészletben lévő kész esőköpeny, kabát és mantillók, selyem, bársony, gyapju, creton, zephir és Saten ruhakelmék és minden pipere-czikkék kivételes olcsó áron kaphatók.

14—50

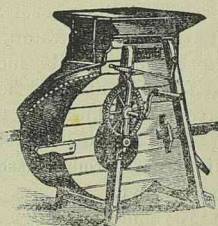
Minták kívánatra bérmentve küldetnek.

BROGLE JÓZSEF

gép- és rostalemez-gyára.

BUDAPEST. Gyár: külső váci-ut. Raktár: váci-körút 68.

Ajánlja minden gazdasági kiállításon kitüntetett

TRIEUR-JEIT

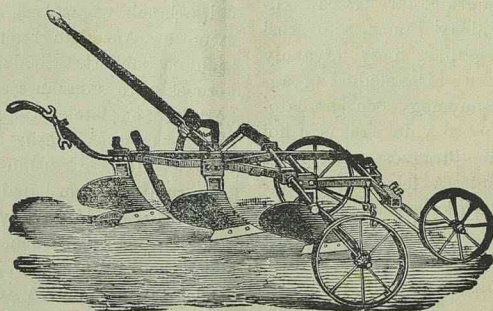
váltható szitákkal.

Gabona tisztító-rostákat.

Tengeri (törökbuza) morzsolókat.

Lyukasztott és hasított lemezeket, mal-mok, méhészeti és technikai czélokra

6—20

JÁRGÁNY-CSÉPLŐGÉPEKET

Továbbá e téren a legújabbat:

Schmid H. szabadalmazott nemzeti rostáját,

1882. augusztus 3-án 17,567. sz. alatt szabadalmazva, mint egyedüli jogosított gyártója. Nagysága: 4 láb, 4 hüvelyk magas, 2 láb, 4 hüvelyk széles, súlya 50 kiló, ára 48 ft.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Ny. Szabó Albert gyorssajtóján Kézli-Vásárhelyt.

és minden egyéb gazdasági gépeket.